

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 22.06.2021 № 14-2

ЗВІТ **про результати аналізу звіту Фонду державного майна** **України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання** **державного бюджету**

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ФОНДОМ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	4
2. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ З ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА	11
3. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА	15
4. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ	16
5. АНАЛІЗ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ	18
6. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ОЦІНКУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ТА РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	21
7. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ (ПРОПОЗИЦІЇ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АНАЛІЗУ	22
ВИСНОВКИ	22
ПРОПОЗИЦІЇ	24

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення аналізу: стаття 98 Конституції України, частина четверта статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого Законом України від 10.02.2010 № 1861-VI “Про Регламент Верховної Ради України” (далі – Регламент Верховної Ради України), пункт 6 частини першої статті 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на 2021 рік, затверджений рішенням Рахункової палати від 30.11.2020 № 32-1 (із змінами), лист Голови Верховної Ради України від 11.05.2021 № 01/06-2021/154102, яким, відповідно до частини четвертої статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України, надіслано до Рахункової палати звіт Фонду державного майна України для підготовки попереднього аналізу в частині, що впливає на виконання Державного бюджету України.

Мета аналізу: оцінка повноти висвітлення у звіті про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році результатів виконання Фондом державного майна України повноважень, визначених Законом України від 09.12.2011 № 4107-VI “Про Фонд державного майна України” (далі – Закон № 4107) та іншими законодавчими актами, в частині, що впливає на виконання державного бюджету.

Предмет аналізу: Звіт про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році (далі – Звіт ФДМУ); нормативно-правові, організаційно-розпорядчі, інші акти та документи, які регулюють питання реалізації державної політики у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об’єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об’єктів державної власності, що належать до сфери управління Фонду державного майна України (далі – ФДМУ, Фонд), а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Початкові обмеження:

часові: аналізом охоплюється період 2020 року;

географічні: м. Київ.

Критерії оцінки, які використовуються у ході аналізу:

➤ *щодо законності:* відповідність управлінських рішень Фонду нормам законодавства, а також забезпечення реалізації визначених законодавством України повноважень Фонду;

➤ *щодо ефективності:* стан виконання Фондом завдань у сфері приватизації, управління корпоративними правами держави, цілісними майновими комплексами та окремо визначеним державним майном, повнота надходжень до державного бюджету;

➤ *щодо повноти та достовірності:* відповідність викладеної у Звіті ФДМУ інформації фактичному стану справ щодо діяльності Фонду.

Методи збирання даних: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, пов'язаних з предметом аналізу; перевірка та аналіз планових та звітних матеріалів, що стосуються предмету аналізу; аналіз реалізації наданих Рахунковою палатою рекомендацій (пропозицій) за результатами

попереднього аналізу, отримання інформації від посадових осіб Фонду; моніторинг повідомлень засобів масової інформації та спеціальних видань з питань, пов'язаних з предметом аналізу.

Направлення запитів до Фонду державного майна України.

ВСТУП

Фонд державного майна України, відповідно до частини першої статті 1 Закону України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України” із змінами (далі – Закон № 4107) є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави щодо об'єктів державної власності, що належать до сфери його управління, а також у сфері державного регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності.

Згідно із абзацом третім частини другої статті 4 Закону № 4107 ФДМУ подає щороку, до 1 травня, Президенту України, Верховній Раді України і Кабінету Міністрів України звіт про роботу ФДМУ та хід приватизації державного майна.

Здійснення попереднього аналізу, до розгляду на засіданнях комітетів Верховної Ради України та на пленарних засіданнях Верховної Ради України, Звіту ФДМУ в частині, що впливає на виконання державного бюджету, законодавством¹ віднесено до повноважень Рахункової палати.

Відповідно до частини четвертої статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України, Звіт ФДМУ у п'ятиденний строк з дня надходження відповідного звіту надсилається Головою Верховної Ради України або відповідно до розподілу обов'язків Першим заступником чи заступником Голови Верховної Ради України до Рахункової палати для підготовки попереднього аналізу відповідного звіту в частині, що впливає на виконання Державного бюджету України.

Відповідно до пункту 3 частини шостої статті 232-1 Регламенту Верховної Ради України, розгляд Звіту ФДМУ також включає у разі необхідності виступ запрошеного на пленарне засідання Голови Рахункової палати або за його дорученням члена Рахункової палати.

1. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ФОНДОМ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Звіт ФДМУ містить основні показники результатів діяльності Фонду у сфері приватизації, оренди, управління корпоративними правами держави, державним майном, законодавчого забезпечення, а також діаграми, таблиці і рисунки. За обсягом є досить об'ємним та містить 177 сторінок разом із додатками.

Звіт складено переважно відповідно до Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду

---

¹ Закон України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату” (пункт 6 частини першої статті 7).

державного майна України та хід приватизації державного майна (далі – Методичні рекомендації № 1301), затверджених наказом Фонду від 04.08.2020 № 1301 “Про затвердження структури та порядку підготовки аналітичних довідок, звітів Фонду” (далі – Наказ № 1301).

У Вступі до Звіту (стор. 5) «Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2020 році та за всі роки діяльності» розкрито основні показники за 2020 рік, лише в окремих випадках зроблено порівняння з 2019 роком. При цьому огляд про всі роки діяльності Фонду взагалі не зроблено. Із змісту і назви Вступу незрозуміло, про які саме роки йдеться. Тільки в абзаці четвертому зазначено, що від приватизації державного майна надійшло більше ніж 72 млрд гривень. Розшифровка цієї суми по роках не зроблена, тому оцінити динаміку таких надходжень до Державного бюджету України із Звіту Фонду неможливо. При цьому відповідно до Закону № 4107, у 2012 році створено Фонд державного майна України та визначено його повноваження.

У ході аналізу Рахунковою палатою складено діаграму обсягів надходжень до державного бюджету коштів, від приватизації, оренди державного майна та дивідендів від суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду у 2018 – 2020 роках, яку наведено нижче.

Діаграма 1. Динаміка обсягів надходжень до державного бюджету коштів від приватизації, оренди державного майна та дивідендів суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду, за 2018 – 2020 роки*

* За даними звітів про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2018, 2019 та 2020 роках.

На стор. 5 Звіту ФДМУ (останній абзац) зазначено, що «загалом у 2020 році Фонд перерахував до державного бюджету кошти, отримані від приватизації, оренди державного майна та дивідендів на корпоративні права держави, у розмірі майже 3,8 млрд грн». Ця інформація є некоректною, оскільки не узгоджується із частиною четвертою статті 45 Бюджетного кодексу України, згідно з якою податки і збори (обов'язкові платежі) та інші доходи державного бюджету зараховуються безпосередньо на єдиний казначейський рахунок і не можуть акумулюватися на рахунках органів, що контролюють справляння надходжень бюджету (за винятком установ України, які функціонують за кордоном).

Окрім того, дивіденди, що надходять до державного бюджету, перераховують суб'єкти господарювання, що належать до сфери управління не лише ФДМУ, а й інших центральних органів виконавчої влади та Кабінету Міністрів України, про що в Звіті ФДМУ також не зазначено.

Водночас показники обсягів надходжень до Державного бюджету України від оренди державного майна та дивідендів на корпоративні права держави, зазначені у Звіті ФДМУ, зменшилися, порівняно з минулими періодами.

Зокрема, у Звіті ФДМУ (стор. 5) зазначено, що у 2020 році від оренди державного майна надійшло до державного бюджету 1 300,862 млн грн, що становить 31,72 відс. планових надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном. Заплановані надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном на 2020 рік встановлено у розмірі 4 100,0 млн грн, що у 3,4 рази є вищим, ніж на 2019 рік.

Інформація щодо причин встановлення Міністерством фінансів України такого плану надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном у Звіті ФДМУ не відображена. Однак зазначено, що запровадження Урядом обмежувальних карантинних заходів у зв'язку з пандемією коронавірусної хвороби (COVID-19), змін у законодавстві призвело до зниження економічної активності та призупинення орендних платежів. За інформацією Фонду (стор. 5 Звіту ФДМУ), роботу щодо передачі в оренду державного майна було відновлено у вересні 2020 року (оголошено перші аукціони через онлайн-платформу Prozorro.Продажі).

У ході аналізу встановлено, що від оренди державного майна фактично надійшло у 2020 році (1 300,862 млн грн) на 19,5 відс. менше ніж у 2019 році (1 554,91 млн грн), та на 11,1 відс. менше ніж у 2018 році (1 445,61 млн гривень)².

При цьому плановий показник доходів від орендної плати на 2020 рік (4 100,0 млн грн) на 2 900,0 млн грн більший ніж на 2019 рік (1 200,0 млн грн) та на 3 100,0 млн грн більший ніж на 2018 рік – 1 000,0 млн гривень³.

Отже, у 2020 році Державним бюджетом України отримано доходів від оренди державного майна 1 300, 862 млн, грн, що на 2 799,138 млн грн, або 68,3 відс., менше ніж було заплановано (4 100,0 млн гривень). Крім того, їх отримано на 254,05 млн, грн або 16,3 відс. менше ніж у 2019 році (1 554,91 млн грн) та на 144,75 млн грн менше ніж у 2018 році (1 445,61 млн гривень).

Більш детальна інформація щодо невиконання планового показника доходів надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом

---

² За даними Звітів про виконання Державного бюджету України за 2018 і 2019 роки (розділ I “Доходи”, код доходів 22080000 “Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном”, розміщених на сайті Державної казначейської служби України у розділі “Звітність”).

³ Додаток 1 до законів про Державний бюджет України на 2018 і 2019 роки (код доходів 22080000 “Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном”).

та іншим державним майном наведена у розділі 3 “Аналіз інформації зі звіту Фонду державного майна України про забезпечення повноважень у сфері оренди державного майна” Звіту.

Крім того, за даними Звіту про виконання Державного бюджету України за 2020 рік (розділ I “Доходи”), розміщеного на сайті Державної казначейської служби України⁴, за підсумками 2020 року надходження від оренди державного майна становили – 1 300,867 млн грн, що на 0,005 млн грн більше, ніж відображено у Звіті ФДМУ (1 300,862 млн гривень). Про різницю в обсягах надходжень від оренди державного майна у Звіті ФДМУ не зазначено, пояснень щодо причин не наведено. Однак за інформацією Фонду (лист №10-18-13164 від 10.06.2021), у Звіті Держказначейства про виконання Державного бюджету України за 2020 рік, окрім зазначених надходжень, враховані кошти, які надійшли за кодом бюджетної класифікації 22080500 «Надходження платежів за надані орендареві готівкові кошти та цінні папери на умовах кредиту» (0,005 млн грн), які не є платою за користування державним майном.

На стор. 5 Звіту ФДМУ зазначено, що у звітному періоді Фонд забезпечив надходження до державного бюджету від дивідендів на корпоративні права держави та відрахування частини чистого прибутку господарських товариств, що перебувають в його управлінні, у розмірі більш ніж 260 млн гривень. При цьому порівняння з минулим періодом 2019 року у Звіті не наведено, що неповною мірою відображає роботу Фонду у 2020 році за цим напрямом.

За даними Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році, Фонд забезпечив такі надходження до державного бюджету у розмірі понад 840 млн грн у 2019 році та 1 650 млн грн у 2018 році. Порівняно з 2019 роком надходження до бюджету зменшилися у 3,2 раза, а порівняно з 2018 роком – у 6,3 раза. Водночас за інформацією розділу 3.2. “Робота Фонду з управління корпоративними правами держави. Захист майнових інтересів держави за кордоном” (стор. 54 Звіту ФДМУ) “починаючи з 2013 року, планове завдання надходження дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, які є у державній власності, Міністерством фінансів України не доводиться суб’єктам управління корпоративних прав держави (у тому числі Фонду)”.

Також у 2020 році, з посиланням на умови Закону України від 30.03.2020 № 540-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)” та постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, Фондом не забезпечено своєчасного (до 1 травня) проведення загальних зборів господарських товариств, частка держави у статутних капіталах яких перевищує 50 відсотків. У зв’язку з цим, за підсумками I півріччя 2020 року

---

⁴ Сайт Державної казначейської служби України. Електронний ресурс – доступний з <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2020-rik>.

Державним бюджетом України недоотримано доходів від господарських товариств, управління корпоративними правами в яких здійснює Фонд, на загальну суму 132 117,9 тис. гривень⁵.

Проте, у разі якщо через обмежувальні заходи у зв'язку з дією карантину на території України є неможливим проведення загальних зборів акціонерів в порядку, встановленому цим Законом, загальні збори акціонерів можуть бути проведені дистанційно в порядку та строки, визначені тимчасовим порядком дистанційного проведення загальних зборів, затвердженим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

У Звіті ФДМУ зазначено (стор. 5), що Законом України від 14.11.2019 № 294-IX “Про Державний бюджет України на 2020 рік” (далі – Закон № 294) (із змінами, внесеними, Законом України від 13.04.2020 № 553-IX “Про внесення змін до Закону України “Державний бюджет України на 2020 рік” (далі – Закон № 553) Фонду встановлено завдання з знаходження коштів від приватизації державного майна до державного бюджету обсягом 500 млн гривень. У звітному періоді від приватизації державного майна надійшло 2 252,757 млн грн та перераховано до державного бюджету 2 248,165 млн грн (з урахуванням залишку станом на 01.01.2020 у сумі 77,1 тис. грн), що становить 449,63 відс. планового показника.

Порівняно з минулими періодами (2019 і 2018 роки), показник перерахування до державного бюджету коштів від приватизації державного майна у 4 рази більший ніж у 2019 році та у 8,4 рази більший ніж у 2018 році.

Аналізом встановлено, що згідно з пунктом 46 частини першої Розділу XIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 30.03.2020 № 540-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” Розділ V Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” (Відомості Верховної Ради України, 2018 р., № 12, ст. 68; 2019 р., № 46, ст. 302) доповнено пунктом 7² такого змісту: “Тимчасово, на період встановлення Кабінетом Міністрів України карантину та обмежувальних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), приватизація (продаж) об'єктів великої приватизації припиняється”. Водночас у додатку 2 до Закону № 553 відображено за кодом класифікації фінансування бюджету 500000 “Надходження від приватизації державного майна” плановий показник на 2020 рік з знаходження коштів від приватизації державного майна 500 млн грн, що на 11 500,0 млн грн, або у 24 рази менше ніж цей показник, затверджений Законом № 294 (12 000 млн гривень).

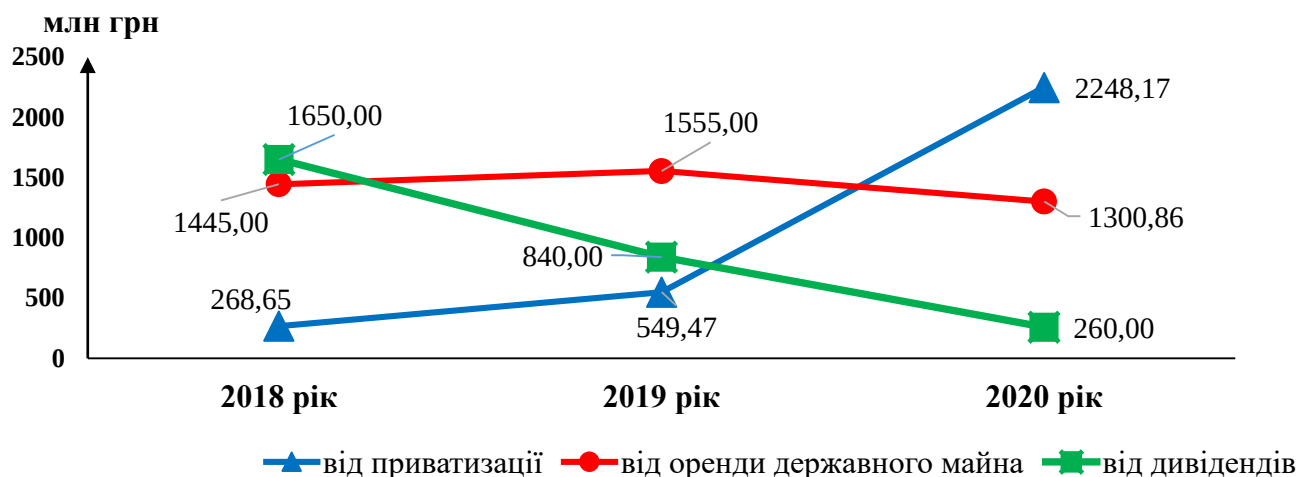
У процесі аналізу Рахунковою палатою складено діаграму обсягів фактичних надходжень до державного бюджету коштів від приватизації, оренди державного майна та дивідендів суб'єктів господарювання, що належить до сфери управління Фонду у 2018 – 2020 роках, за показниками, яку наведено нижче.

---

⁵ За даними Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6.

Діаграма 2. Динаміка обсягів надходжень до державного бюджету коштів від приватизації, оренди державного майна та дивідендів суб'єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду у 2018 – 2020 роках, за основними показниками*, млн грн

* За даними звітів про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2018, 2019 та 2020 роках.

За даними Звіту про виконання Державного бюджету України за 2020 рік (підрозділ IV.2 “Фінансування за класифікацією фінансування бюджету за типом боргового зобов’язання” розділу IV “Фінансування” Звіту про виконання Державного бюджету України), розміщеного на сайті⁶ Державної казначейської служби України, за підсумками 2020 року надходження від приватизації державного майна становили – 2 248,178 млн грн, що на 0,012 млн грн більше, ніж зазначено у Звіті ФДМУ. Про різницю в обсягах надходжень до державного бюджету коштів від приватизації державного майна у Звіті ФДМУ не зазначено та причини не вказано.

Згідно з листом Фонду до Рахункової палати⁷, до Державного бюджету України всього за 2020 рік Фондом забезпечено надходження коштів на загальну суму 2 248,178 млн грн, з них від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов’язаних з процесом приватизації (з урахуванням залишку на 01.01.2020 в сумі 0,077 млн грн) – 2 248,165 млн грн і від продажу газети “Відомості приватизації” (з урахуванням залишку на 01.01.2020 в сумі 0,0004 млн грн) – 0,0128 млн гривень. Інформація щодо перерахування коштів від продажу газети “Відомості приватизації” на сторінці 5 Звіту ФДМУ не відображена.

У Звіті ФДМУ не міститься інформації, яка б відображала результати діяльності Фонду в частині моніторингу за виконанням приватизаційних умов (зобов’язань) суб'єктами господарювання, що придбали об'єкти державної

⁶ Сайт Державної казначейської служби України. Електронний ресурс – доступний з <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/richnij-zvit-pro-vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-za-2020-rik?page=2>.

⁷ Від 26.01.2021 №10-19-1471 “Про надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна”.

власності. Така інформація є важливою для суспільства та усіх заінтересованих сторін, оскільки може свідчити про ступінь забезпечення належного контролю Фондом за виконанням приватизаційних умов (зобов'язань) покупцями об'єктів державного майна.

Крім того, пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 106 “Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету” (далі – Постанова № 106), що є діючою на цей час, встановлено, що перелік податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету визначається відповідно до переліку кодів бюджетної класифікації в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету згідно з додатком. Відповідно до додатка “Перелік кодів бюджетної класифікації в розрізі органів, що контролюють справляння надходжень бюджету” до цієї постанови, Фонд контролює справляння надходжень до бюджету за п'ятьма кодами бюджетної класифікації⁸. Згідно зі Звітом про виконання Державного бюджету України за 2020 рік (розділ I “Доходи”) зокрема за кодом бюджетної класифікації 33010300 “Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти які підлягають приватизації”, до державного бюджету перераховано 1,45 млн гривень. Однак у Звіті ФДМУ інформація щодо діяльності Фонду за цим напрямом не відображена взагалі.

Інформація про надходження до загального фонду Державного бюджету України у 2020 році, за даними Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” і Звіту про виконання Державного бюджету України за січень - грудень 2020 року, що пов'язані з основною діяльністю Фонду державного майна України, наведена у додатку 1 до Звіту.

Відповідно до цього додатка за січень - грудень 2020 року, надходження до державного бюджету від орендної плати становлять 1 300,862 млн грн, або 31,72 відс. планового показника, від приватизації – 2 248,165 млн грн, або 449,63 відс. планового показника. Слід відмітити, що затверджені у Законі № 294 планові показники відображені лише за зведеними кодами бюджетної класифікації доходів і фінансування. Окремо за кожним із кодів бюджетної класифікації у розрізі джерел надходжень планові показники не визначені.

Згідно з інформацією, зазначеною у Звіті ФДМУ (стор. 89), у звітному періоді Фондом проведено роботу над підготовкою комплексних змін до законів України “Про приватизацію державного і комунального майна” та “Про Фонд державного майна України”.

Так, за інформацією Фонду (стор. 89 – 90 Звіту ФДМУ) доопрацьовано проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об'єктів

---

⁸ За кодами бюджетної класифікації 22080100, 22080200, 22080300, 22080500 (надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном), 33010300 “Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти які підлягають приватизації”.

державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України”, який передбачав нову редакцію Закону України “Про Фонд державного майна України”, а також зміни до більш як 20 законів і кодексів, зокрема, законів України “Про приватизацію державного і комунального майна”, “Про оренду державного та комунального майна”, “Про управління об’єктами державної власності”, “Про акціонерні товариства”. На стор. 89 Звіту ФДМУ зазначено, що після опрацювання висновків заінтересованих органів та висновку Мін’юсту за результатами правової експертизи законопроекту підготовлено проект Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (стосовно надходжень до державного бюджету коштів від приватизації об’єктів державної власності)”, однак ці зміни Кабінетом Міністрів України так і не було розглянуто.

Водночас у Верховній Раді України було зареєстровано 04.01.2021 законопроект № 4575 “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (стосовно надходжень до державного бюджету коштів від приватизації об’єктів державної власності)”. Крім того, народними депутатами України у Верховній Раді України зареєстровано 24.12.2020 законопроект 4543; 04.01.2021 низку законопроектів № 4573, 4574, 4572, які пов’язані із діяльністю Фонду.

За 2020 рік жодного законопроекту від Кабінету Міністрів України розробленого за ініціативи Фонду державного майна України, до Верховної Ради України не надходило.

2. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ З ПРИВАТИЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

Згідно з інформацією Звіту ФДМУ (стор. 7 Звіту ФДМУ), на період встановлення Урядом карантину та обмежувальних заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) приватизацію (продаж) об’єктів великої приватизації рішенням парламенту припинено.

На стор. 8 – 9 Звіту ФДМУ наведена інформація щодо формування переліків об’єктів малої приватизації і об’єктів великої приватизації.

Зокрема зазначено, що переліки об’єктів малої приватизації, що підлягали приватизації в 2020 році, затверджено наказом Фонду від 28.12.2019 № 1574 (далі – наказ № 1574). Станом на 01.01.2020 ці переліки включали 956 об’єктів. Протягом 2020 року доповнено 299 об’єктами, виключено 24 об’єкти. На кінець звітного періоду переліки об’єктів малої приватизації налічували 1 231 об’єкт.

Перелік об’єктів великої приватизації державної власності (далі – Перелік) затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 36-р “Про затвердження переліку об’єктів великої приватизації державної власності” (далі – розпорядження № 36-р). На початку 2020 року Перелік містить 21 об’єкт. Розпорядженнями Кабінету Міністрів України “Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 36” від 03.03.2020 № 204-р, від 21.10.2020 № 1329-р, від 25.11.2020 № 1475-р до Переліку внесено зміни. На кінець звітного періоду Перелік містив 23 об’єкти. Згідно з внесеними змінами до Переліку, за пропозицією Міністерства розвитку

економіки, торгівлі та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) включено (розпорядження від 03.03.2020 № 204-р) три об'єкти (ДП “Артемсіль”, АТ “Державна продовольчо-зернова корпорація України”, ДАК “Хліб України”) які пізніше виключено (розпорядження від 21.10.2020 № 1329-р). Причини виключення об'єктів з Переліку у Звіті ФДМУ не наведені. Крім того, до Переліку, за пропозицією Фонду, включено два об'єкти великої приватизації (АТ “Перший київський машинобудівний завод” (розпорядження від 03.03.2020 № 204-р) і ТОВ “Запорізький титано-магнієвий комбінат” (розпорядження від 25.11.2020 № 1475-р). Також відсутня інформація щодо балансової вартості включених і виключених у Переліку об'єктів у Звіті, що не дає можливості оцінити потенційні обсяги надходжень до державного бюджету від їх приватизації, або їх зменшення.

У ході аналізу встановлено, що пунктом 3.2.1. Методичних рекомендацій № 1301 до 31.12.2020 було передбачено відображення цієї інформації (у разі наявності) у тексті Звіту ФДМУ. Однак змінами, внесеними до них⁹, інформація щодо відображення балансової вартості (у разі наявності) об'єктів виключена.

За даними Звіту ФДМУ (стор. 10) відповідно до розпорядження № 36-р (із змінами) в 2020 році приватизації підлягали 23 об'єкти великої приватизації, підготовку до приватизації яких здійснює апарат Фонду.

Згідно з інформацією, відображеною у розділі 1.4. Звіту ФДМУ (стор. 12), у зв'язку із законодавчими обмеженнями щодо приватизації об'єктів великої приватизації¹⁰ публікація інформаційних повідомлень про продаж об'єктів великої приватизації не здійснювалась. Продаж об'єктів великої приватизації не проводився, договори купівлі-продажу не укладались.

Водночас підпунктом 2 пункту 1 розпорядження № 36-р доручено Фонду продовжити приватизацію об'єктів державної власності, включених до переліку, рішення про приватизацію яких були прийняті у 2018 році. Протягом 2020 року до цього пункту розпорядження зміни не вносились, але відповідно до підпункту 10 статті 8 розділу XIII Прикінцеві та перехідні положення Закону № 540 Кабінету Міністрів України протягом одного тижня з дня набрання чинності цим Законом доручалося привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

На стор. 12 – 13 Звіту ФДМУ наведена лише інформація щодо діяльності радників, які надають послуги з підготовки до приватизації та продажу шести об'єктів великої приватизації (ПАТ “Одеський припортовий завод”, АТ “Об'єднана гірничо-хімічна компанія”, ЄМК ДП “Завод “Електроважмаш”, ЄМК ДП “Вугільна компанія “Краснолиманська”, ПрАТ “Президент-Готель”,

⁹ Наказ Фонду державного майна України від 31.12.2020 № 2105 “Про внесення змін до наказу Фонду від 04.08.2020 № 1301”.

¹⁰ Пункт 46 розділу I Закону України від 30.03.2020 № 540-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” та пункт 2 частини першої Закону України від 02.09.2020 № 853-IX “Про внесення змін до Закону України “Про приватизацію державного і комунального майна” щодо парламентського контролю за приватизацією державного майна”.

АТ “Перший київський машинобудівний завод”) із 23 об’єктів великої приватизації, зазначених у додатку до розпорядження № 36-р (із змінами).

За інформацією Звіту ФДМУ (стор. 13), діяльність Фонду у 2020 році з продажу об’єктів великої приватизації здійснювалась лише щодо відбору радника з підготовки до приватизації та продажу АТ “Перший київський машинобудівний завод” і укладання з ним 06.10.2020 договору про надання послуг радника. Вартість його послуг у звіті не зазначена.

Фондом розпочато роботу з відбору радників для надання послуг з приватизації та продажу пакетів акцій лише чотирьох об’єктів енергетичної галузі з 11 об’єктів, а саме: АТ “Херсонська ТЕЦ”, АТ “Дніпровська ТЕЦ”, АТ “Криворізька теплоцентраль” та АТ “Одеська ТЕЦ”. За рештою об’єктів, що планувалися до приватизації, відбір радників не відбувався і про це у Звіті немає пояснень. 24.12.2020 проведено засідання конкурсної комісії щодо оголошення конкурсу з відбору радників з підготовки до приватизації та продажу перелічених товариств. При цьому відповідно до розпорядження № 36-р зазначені об’єкти було включено до Переліку ще на початок 2019 року, що не узгоджується з вимогами частини другої статті 19 Закону № 2269, відповідно до якої підготовка до приватизації та продаж об’єктів великої приватизації здійснюються із залученням на конкурсних засадах радників у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, крім випадків, передбачених цим Законом. Згідно із пунктом 12 Порядку залучення радників у процесі приватизації об’єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 878, протягом десяти робочих днів з дати прийняття державним органом приватизації рішення про приватизацію об’єкта великої приватизації утворюється конкурсна комісія. Пояснення щодо суттєвої затримки (1 рік 10 місяців) з відбору радників у Звіті ФДМУ не наведені.

Таким чином, у 2020 році діяльність Фонду з відбору радників для надання послуг з підготовки до продажу об’єктів великої приватизації здійснювалась дуже повільно.

За даними Звіту ФДМУ (стор. 10), відповідно до переліків об’єктів малої приватизації, затверджених наказом Фонду № 1574 станом на 31.12.2020, підготовці до приватизації підлягав 1 231 об’єкт малої приватизації.

Протягом 2020 року підготовлено та виставлено на продаж через електронні аукціони 525 об’єктів малої приватизації, або 42,6 відс. визначених переліком, з яких 432 (82,3 відс. виставлених на продаж) продано на загальну суму 2 816 799,14 тис. грн (стартова ціна 962 187,27 тис. гривень). Крім того, відповідно до статей 16, 18 Закону № 2269 шляхом викупу продано 19 об’єктів на суму 218 526,85 тис. гривень. Дані щодо продажу через електронні аукціони 432 об’єктів наведено у таблиці 1.1 Звіту ФДМУ (стор. 11) в розрізі видів аукціону, графа “всього” у таблиці відсутня, що ускладнює аналіз інформації, зазначеної у текстовій частині Звіту ФДМУ. Щодо викупу об’єктів малої приватизації у Звіті ФДМУ інформація не розкрита. Відсутні дані щодо об’єктів малої приватизації (назви об’єктів, місця розташування) і їх вартості (стартової

ціни і ціни продажу) як у текстовій частині Звіту, так і не відображено у додатках до нього.

За даними, наведеними на стор. 11 Звіту ФДМУ, загальна сума доходу від продажу 451 об'єкта малої приватизації становить 3 035 325,99 тис. грн (продано на електронному аукціоні на суму 2 816 799,14 тис. грн і продано шляхом викупу на суму 218 526,85 тис. грн), водночас у Звіті ФДМУ зазначено, що станом на 31.12.2020 від продажу 451 об'єкта малої приватизації до державного бюджету фактично надійшло 2 248 164,99 тис. грн, що на 787 161,0 тис. грн (25,9 відс.) менше, ніж було продано об'єктів малої приватизації. При цьому у розділі “Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2020 році та за всі роки діяльності” (стор. 5 Звіту ФДМУ) зазначено, що у звітному періоді від приватизації державного майна до Фонду надійшло 2 252 757,00 тис. грн, які відображено у додатку 2 до Звіту ФДМУ. Проведеним розрахунком встановлено, що фактично Фондом отримано надходжень від продажу об'єктів малої приватизації на 782 568,99 тис. грн (3 035 325,99 тис. грн - 2 252 757,00 тис. грн) (25,8 відс.) менше, ніж їх було продано, та перераховано до державного бюджету на 4 592,01 тис. грн (2 252 757,00 тис. грн - 2 248 164,99 тис. грн) (0,2 відс.) менше, ніж отримано Фондом. Причини недоотримання Фондом доходів від продажу об'єктів малої приватизації та не перерахування отриманих доходів до державного бюджету у повному обсязі у Звіті не наведені. Згідно із частиною третьою статті 24 Закону № 2269, несплата коштів за об'єкт приватизації згідно з договором купівлі-продажу протягом 60 днів з дня укладення договору купівлі-продажу є підставою для розірвання такого договору відповідно до статті 30 цього Закону. Отже, від дати продажу до кінцевої дати перерахування коштів до державного бюджету встановлено період визначений законодавством.

Відповідно до даних додатка 2 “Довідка про надходження коштів, одержаних від приватизації державного майна, в розрізі державних органів приватизації за січень-грудень 2020 року, тис. грн” до Звіту ФДМУ, надійшло коштів від приватизації державного майна – 2 236 495,1 тис. грн, з них: шляхом викупу – 214 920,3 тис. грн і викупу орендарем об'єктів державної власності – 3 727,3 тис. грн. Загальна сума коштів, що надійшла шляхом викупу, становить – 218 647,6 тис. грн, що на 120,75 тис. грн більше, ніж було продано шляхом викупу (218 526,85 тис. грн). Інформація щодо залишку коштів на рахунку Фонду від продажу об'єктів малої приватизації у звіті не відображена. Отже, Звіт ФДМУ не містить достовірні дані щодо продажу об'єктів малої приватизації шляхом викупу та надходження від них.

У цілому у 2020 році, незважаючи на законодавчі обмеження і непроведення продажу об'єктів великої приватизації, порівняно з 2019 роком, Фондом покращено роботу з продажу об'єктів малої приватизації. У результаті до державного бюджету надійшли кошти від продажу об'єктів малої приватизації у сумі 2 248 164,99 тис. грн, що на 1 748 164,99 тис. грн, або в 4,5 раза, більше

плану на рік. Згідно з листом Фонду до Рахункової палати¹¹, Фондом продано на електронних аукціонах такі найбільші об'єкти: державні пакети акцій розміром 100 відс. статутного капіталу ПрАТ „Готель “Дніпро” у сумі 1 111 111,2 тис грн (39,4 відс. проданих на електронному аукціоні – 2 816 799,14 тис грн) і розміром 100 відс. статутного капіталу акціонерного товариства „Київпассервіс” у сумі 230 898,0 тис грн (8,2 відс. проданих на електронному аукціоні на суму 2 816 799,14 тис гривень). При цьому за продаж цих двох об'єктів малої приватизації було отримано 1 342 009,2 тис грн або 59,7 відс. загальних надходжень (2 248 164,99 тис. гривень). Це спричинено продовженням практики виставлення на продаж малопривабливих об'єктів, зокрема, на переважну кількість об'єктів, включених до переліку об'єктів малої приватизації, відсутні правовстановлюючі документи та об'єкти які пропонуються до приватизації, перебувають у напівзруйнованому, розібраному стані.

Порівняно з 2019 роком¹² збільшено кількість проданих об'єктів на 40 од. (9,7 відс.) та загальну вартість проданих об'єктів на 2 375 350,39 тис. грн (360 відсотків). Отримано доходів від їх продажу на 1 705 972,0 тис. грн (312 відс.) більше, ніж у 2019 році, та перераховано до державного бюджету на 1 698 693,99 тис. грн (309,2 відс.) більше.

Рахунковою палатою зроблено порівняльну інформацію щодо діяльності Фонду з продажу об'єктів малої приватизації у 2019 – 2020 роках, яка наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Інформація щодо діяльності ФДМУ з продажу об'єктів малої приватизації за 2019 – 2020 рр.

Показники	Роки		Різниця
	2019	2020	
Продано об'єктів, од.	411	451	40
Продано об'єктів на загальну суму, тис. грн	659 975,60	3 035 325,99	2 375 350,39
Перераховано до ДБУ, тис. грн	549 471,00	2 248 164,99	1 698 693,99
<i>у тому числі залишок минулих періодів, тис. грн</i>	<i>6 700,00</i>	<i>77,10</i>	<i>-</i>

Інформація на стор. 15–18 Звіту ФДМУ щодо контролю за виконанням умов договорів купівлі – продажу є інформативною і відображає загальні дані роботи Фонду за цим напрямом.

За інформацією Звіту ФДМУ, станом на 01.01.2021 на обліку Фонду та його регіональних відділень перебували 13 298 договорів купівлі-продажу державного майна (за даними бази інформаційно-пошукової підсистеми Фонду “Етап-Інвестиційні зобов'язання”), з яких: 1 087 – пакетів акцій акціонерних товариств (далі – АТ), 9 201 – об'єкт малої приватизації, 3 010 – об'єктів незавершеного будівництва. Протягом 2020 року кількість договорів, що перебували на обліку

¹¹ Від 26.01.2021 № 710-19-1471 “Про надходження до Державного бюджету України коштів від приватизації державного майна”.

¹² За даними Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році.

органів приватизації збільшилися на 287 од. (станом на 01.01.2020¹³ – 13 011 договорів), з них 240 – об’єктів малої приватизації (станом на 01.01.2020 – 8 961 договір), 47 – об’єктів незавершеного будівництва (станом на 01.01.2020 – 2 963 договори).

На контролі Фонду та його регіональних відділень станом на 01.01.2021 перебувало 690 договорів¹⁴, станом на 01.01.2020 – 661 договір¹⁵. У 2020 році взято на контроль 379 договорів, знято з контролю – 350 договорів, перевірено 789 договорів, з яких 13 договорів купівлі – продажу пакетів акцій, 234 – договори купівлі-продажу об’єктів незавершеного будівництва та 542 договори купівлі-продажу об’єктів малої приватизації.

За інформацією на стор. 15 Звіту ФДМУ, за результатами контролю Фондом та його регіональними відділеннями встановлено невиконання умов за 56 договорами (7,1 відс. загальної кількості перевірених договорів). У Звіті ФДМУ (стор. 17) зазначено, що у всіх випадках виявлення порушень до власників об’єктів приватизації застосовуються санкції, передбачені законодавством та умовами договорів купівлі-продажу. Інформація щодо застосування санкцій за порушення договірних умов у Звіті ФДМУ не наведена. Водночас на стор. 18 Звіту ФДМУ зазначено, що протягом звітного періоду згідно з актами перевірок Фондом та його регіональними відділеннями нараховано штрафні санкції за невиконання/неналежне виконання окремих умов договорів купівлі-продажу об’єктів у сумі 1 045,079 тис. грн, з них сплачено 620,562 тис. грн (59,4 відс. нарахованих). Причини неповноти сплати штрафних санкцій, нарахованих Фондом та його регіональними відділеннями, у Звіті ФДМУ не наведені.

Крім того на стор. 18 Звіту ФДМУ зазначено, що у 2020 році, а також у відповідному періоді 2019 року штрафні санкції за рішеннями судів не нараховувалися, сплата штрафних санкцій не здійснювалася. Загальна сума штрафів, пені та неустойок, що була нарахована (наростаючим підсумком) за рішеннями судів, порівняно з попереднім звітним періодом, не змінилася – нараховано 2 262,1 млн грн та 119,3 тис. дол. США, фактично до державного бюджету сплачено 18,5 млн грн та 106,4 тис. дол. США. Причини незабезпечення сплати порушниками нарахованих штрафних санкцій протягом двох років поспіль у Звіті не наведені.

3. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА

Фонд відповідно до повноважень, визначених Законом № 4107, реалізує державну політику у сфері оренди державного майна та виступає орендодавцем державного майна.

¹³ За даними Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році.

¹⁴ З урахуванням 88 договорів, за якими проводиться претензійно-позовна робота щодо їх розірвання та повернення проданих за ними об’єктів у державну (комунальну) власність.

¹⁵ З урахуванням 87 договорів, за якими проводилася претензійно-позовна робота щодо їх розірвання та повернення проданих за ними об’єктів у державну (комунальну) власність.

На стор. 21 Звіту ФДМУ (розділ 2 “Оренда державного майна”) зазначено, що Законом України від 03.10.2019 № 157-IX “Про оренду державного та комунального майна” (далі – Закон № 157), який вводиться в дію з 1 лютого 2020 року, крім випадків, перелічених у пункті 1 розділу “Прикінцеві і перехідні положення” до нього”, запроваджено принципово нові підходи до порядку передачі державного майна в оренду. Проте у зв’язку з відсутністю нормативно-правових актів, необхідних для імплементації цього закону, перехід на нові правила оренди відбувся після набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 820 “Про Примірні договори оренди державного майна” лише у вересні 2020 року, коли були оголошені перші аукціони на передачу в оренду державного майна, а перший договір оренди за результатами аукціону було укладено лише у листопаді.

Аналізом встановлено, що Фондом забезпечено у 2020 р. надходження коштів від оренди державного майна до Державного бюджету України у розмірі 1300,86 млн грн, що становить 31,7 відс. річного плану. План надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном (4 100,0 млн грн) не виконано на 2 799,14 млн грн, або 68,3 відс., що спричинено низкою чинників.

Відповідно до пункту 8 Розділу „Прикінцеві та перехідні положення” Закону 157, Кабінет Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання ним чинності мав забезпечити прийняття та приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим законом.

Натомість Порядок передачі в оренду державного та комунального майна¹⁶ набрав чинності 17.06.2020, постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2020 № 820 „Про Примірні договори оренди державного майна” – 12.09.2020. Таким чином, несвоєчасність прийняття Кабінетом Міністрів України цих нормативно-правових актів призвела, зокрема, до неукладення нових договорів про передачу державного майна в оренду та, як наслідок, – до недонадходження коштів до державного бюджету.

Перший аукціон на продовження чинного договору оренди державного майна було оголошено 25.09.2020. Загалом у 2020 році проведено 476 таких аукціонів, за результатами яких укладено 278 договорів оренди. Протягом 2020 року припинено дію 2410 договорів оренди, що на 1738 договорів (27,9 відс.) більше ніж укладено (672 договори).

Крім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15.07.2020 № 611 “Деякі питання сплати орендної плати за державне майно під час дії карантину” (далі – постанова № 611) орендарів державної власності, залежно від видів діяльності, звільнено від орендної плати або знижено її розмір до 50 (25 відс.) суми нарахування. При цьому пропозиції до Державного бюджету України щодо відповідного зменшення обсягу надходжень до бюджету Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України не вносилися. У звіті ФДМУ (стор. 24) зазначено, що Фондом застосовано норми постанови № 611 до 1 631 орендаря,

---

¹⁶ Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 № 483 „Деякі питання оренди державного та комунального майна”.

за результатами яких за звітний період зменшено орендну плату на 123,9 млн гривень. Станом на кінець звітного періоду Фондом розглядалось питання надання знижок (звільнень) ще стосовно 106 договорів.

У розділі 2 “Оренда державного майна” Звіту ФДМУ наведено статистичну інформацію про кількість укладених Фондом договорів оренди державного майна за видами орендованого майна.

Так, із загальної кількості договорів регіональні відділення Фонду є орендодавцями за 15 488 договорами, а апарат Фонду – за 19 договорами.

Станом на 31.12.2020 загальна кількість чинних договорів оренди становить 15507 (у тому числі 3790 укладено з бюджетними установами та іншими організаціями із розміром річної орендної плати за оренду нерухомого майна 1 грн.), з яких 80 договорів оренди єдиних майнових комплексів державних підприємств, 15180 договорів оренди нерухомого майна державних підприємств, установ, організацій, 247 договорів оренди майна, що перебуває на балансі господарських товариств, з них 14 договорів оренди окремого індивідуального визначення майна (позастатутне майно).

Дані Звіту Фонду щодо заборгованості орендарів, що не сплачена більш як три місяці поспіль, свідчать про сталу тенденцію до її зростання. Так, станом на 31.12.2020 заборгованість орендарів перед державним бюджетом, що не сплачена більш як три місяці поспіль, становить 601 млн грн (без урахування даних щодо орендованого майна, яке розташоване на тимчасово окупованій території АР Крим), що на 358,1 млн грн (59,6 відс.) більше ніж заборгованість орендарів перед державним бюджетом за 2019 рік.

За підсумками 2020 року нараховано: пені – 26,7 млн грн, штрафів – 2,7 млн грн, неустойки (за несвоєчасне повернення майна після закінчення терміну дії договорів оренди) – 51,6 млн гривень. Орендарями погашено заборгованість з орендної плати у сумі 31,6 млн грн, сплачено пені – 7,1 млн грн, штрафів – 0,7 млн грн, неустойки – 3,8 млн гривень.

Отже, запровадження обмежувальних карантинних заходів у зв’язку з пандемією коронавірусної хвороби (COVID-19), несвоєчасність прийняття Кабінетом Міністрів України нормативно-правових актів призвели до неукладення нових договорів про передачу державного майна в оренду та, як наслідок, – до недонадходження коштів до державного бюджету від оренди державного майна на 2 799,14 млн грн, або 68,3 відсотка.

4. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ДЕРЖАВИ

За інформацією, наведеною у підрозділі 3.1 “Структура корпоративних прав держави” (стор. 42 Звіту ФДМУ), станом 01.01.2020 у Реєстрі корпоративних прав держави обліковується 431 господарське товариство, які мають частку держави у статутному капіталі.

Держава в особі Кабінету Міністрів України, Фонду, міністерств та інших центральних і місцевих органів виконавчої влади здійснює управління корпоративними правами держави у: 333 акціонерних товариствах,

76 товариствах з обмеженою відповідальністю, 22 національних акціонерних компаніях і державній холдинговій компанії, створених відповідно до окремих рішень Президента України та Кабінету Міністрів України. Із загальної кількості господарських товариств (431 об'єкт), Фонд та його регіональні відділення здійснюють управління 251 об'єктом з корпоративними правами держави (95 – апарат Фонду, 156 – регіональні відділення), у тому числі 1 товариством спільно з Національною академією наук України (58,24 відс. загальної кількості), з них державною часткою більше 50 відс. до 100 відс. – 107 об'єктів.

За інформацією Фонду (стор. 43 Звіту ФДМУ), порівняно з 2019 роком загальна кількість господарських товариств зменшилась на 8 господарських товариств: 7 – приватизовано, 6 – ліквідовано та 5 товариств – прийнято на облік.

Станом на 01.01.2021 бездокументарну форму акцій мають 112 товариств, з них у 62 держава має контрольний пакет акцій. Порівняно з 2020 роком, кількість акціонерних товариств, що мають бездокументарну форму акцій не змінилась. Отже, у 2020 році Фондом так і не узгоджено проблемні питання, пов'язані з переведенням іменних цінних паперів 112 акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведенням їх діяльності у відповідність із Законом України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства”.

За даними Звіту ФДМУ (стор. 46), Фондом забезпечено представництво держави у проведенні загальних зборів 18 господарських товариств з державною часткою, що перебувають в управлінні Фонду. Протягом 2020 року за участю представників держави проведено 282 засідання наглядових рад акціонерних товариств, у статутних капіталах яких є корпоративні права держави та управління якими здійснює Фонд.

Одним з напрямів, за якими Фонд звітує про управління корпоративними правами держави, є затвердження фінансових планів суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають на обліку у Фонді. На стор. 51 Звіту ФДМУ зазначено, що станом на 01.01.2021 Фондом затверджено фінансові плани на 2020 рік 33 господарських товариств і 109 державних підприємств (з урахуванням затверджених у 2019 році), у тому числі фінансові плани на 2020 рік ПАТ “Центренерго” та АТ “Одеський припортовий завод”.

На стор. 51 Звіту ФДМУ зазначено, що погодження (затвердження) фінансових планів господарських товариств та державних підприємств сфери управління Фонду здійснюється відповідно до вимог статей 75, 89 Господарського кодексу України та Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205. Інформація щодо своєчасності затвердження фінансових планів працюючих господарських товариств у Звіті ФДМУ не наведена.

Водночас, у ході аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для

державного бюджету, який проводився у 2020 році, встановлено¹⁷, що Фонд і його регіональні відділення не забезпечують належного контролю за своєчасним складанням, затвердженням та використанням фінансових планів господарських товариств, однак ця інформація у Звіті Фонду не відображена.

На стор. 52 Звіту ФДМУ наведено аналіз результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які перебувають у сфері управління Фонду, за 2020 рік. Станом на 01.01.2020 у сфері управління Фонду та його регіональних відділень перебувало 428 державних підприємств та 107 господарських товариств, державна частка у статутних капіталах яких перевищує 50 відсотків. Із 428 державних підприємств Фондом було оцінено 105 підприємств (24,5 відс.), не проводилась оцінка 370 державних підприємств (86,4 відсотка). Зведений показник чистого фінансового результату державних підприємств становило 1 030 763,1 тис. грн збитку. Порівняно з 2019 роком чистий збиток збільшився на 525 825,0 тис. грн, (стор. 52 Звіту ФДМУ). Із 107 господарських товариств було оцінено 45 (42 відс.), не проводилась оцінка 62 господарських товариств. Зведений показник чистого фінансового результату державних підприємств становив 1 949 216,6 тис. грн збитку. Порівняно з 2019 роком чистий збиток зменшився на 1 479 521,2 тис. гривень.

Станом на 01.01.2021 господарські товариства, що належать до сфери управління Фонду, сплатили до Державного бюджету України дивіденди на корпоративні права держави за результатами фінансово-господарської діяльності у сумі 260 560,99 тис. гривень.

Протягом 2020 року Фондом не забезпечено своєчасного (до 1 травня) проведення загальних зборів господарських товариств, частка держави у статутних капіталах яких перевищує 50 відсотків. Це суттєво впливає на недоотримання доходів від господарських товариств, управління корпоративними правами в яких здійснює Фонд. Однак цієї інформації також немає у Звіті Фонду.

У разі якщо через обмежувальні заходи у зв'язку з дією карантину на території України неможливим є проведення загальних зборів акціонерів в порядку, відповідно до частини другої пункту 10 розділу XVII Закону України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства”, загальні збори акціонерів можуть бути проведені дистанційно в порядку та строки, визначені тимчасовим порядком дистанційного проведення загальних зборів, затвердженим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

Згідно із Звітом ФДМУ (стор. 59) станом на 01.01.2021 в управлінні Фонду перебувало 36 державних підприємств та господарських товариств, у статутних капіталах яких частка держави перевищує 50 відс, щодо яких порушено провадження у справах про банкрутство, з яких 12 підприємств-боржників перебувають в АР Крим та зоні проведення ООС. Фондом здійснюється захист майнових інтересів під час провадження справ про банкрутства державних

---

¹⁷ Пункт 6.2 розділу “Висновки” Звіту про результати аудиту ефективності управління Фондом державного майна корпоративними правами держави, що мають фінансові наслідки для державного бюджету, затвердженого рішенням Рахункової палати від 27.10.2020 № 28-6.

підприємств та господарських товариств з державною часткою більше 50 відс, які перебувають в управлінні Фонду, шляхом безпосередньої участі з правом дорадчого голосу у засіданнях зборів та комітетів кредиторів, засіданнях господарських судів під час розгляду справ про банкрутство.

Діяльність Фонду у цьому напрямі відображено у Звіті ФДМУ не в повній мірі, вжиті заходи не конкретизовано, зокрема щодо запобігання банкрутству та відновлення платоспроможності підприємств-боржників.

Отже, у розділі 3 “Управління корпоративними правами держави та державними підприємствами” Звіту ФДМУ (стор. 40–62) діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави висвітлено неповною мірою. Інформація щодо своєчасності затвердження фінансових планів працюючих господарських товариств у Звіті ФДМУ не висвітлена; планові показники відрахувань до державного бюджету від дивідендів на корпоративні права держави та відрахування частини чистого прибутку господарських товариств, що перебувають в його управлінні, і відсоток їх виконання не зазначені. Порівняння з минулим періодом 2019 року виконання Фондом надходжень до державного бюджету у Звіті не наведені.

5. АНАЛІЗ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ МАЙНОМ

За даними Звіту ФДМУ у розділі “Управління державним майном” станом на 31.12.2020 в Єдиному реєстрі об’єктів державної власності обліковується 20,2 тис. юридичних осіб, які діють на основі державної власності і належать до сфери управління відповідного суб’єкта управління; 431 господарське товариство з корпоративними правами держави та більше 1 млн об’єктів державного майна.

Інформацію щодо результатів проведення державної реєстрації права власності на нерухоме майно (будівель та споруд) майна державних підприємств, установ, організацій та державного майна, що не увійшло до статутних капіталів господарських товариств, яка надана Фонду суб’єктами управління з метою внесення до Єдиного реєстру об’єктів державної власності, на офіційному вебсайті Фонду наведено станом на 31.12.2018. Така інформація не є об’єктивною, що не дає можливості порівняти її з даними, наведеними у Звіті ФДМУ.

Станом на 31.12.2020 року у державній власності перебувало 19459 об’єктів державної власності, які не увійшли до статутних капіталів господарських товариств у процесі приватизації (за винятком державного майна, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях та АР Крим і м. Севастополя). Протягом 2020 року державними органами приватизації реалізовано управлінські рішення щодо 1109 об’єктів позастатутного майна державної власності.

Протягом року надано погодження на відчуження 30 об’єктів. Стартова ціна майна, на яке надано погодження на відчуження, становить 31,69 млн гривень.

За підсумками проведеної інвентаризації об’єктів державної власності упорядкуванню підлягають 25 тис. юридичних осіб, що діють на основі лише державної власності, перелік яких формувався у 2006, 2012 та 2018 роках. Станом на 01.01.2020 року було упорядковано 20,7 тис. юридичних осіб (82,8 відс.

загальної кількості юридичних осіб). Станом на 01.01.2021 упорядковано 20,9 тис. юридичних осіб (83,6 відс. загальної кількості юридичних осіб). Таким чином, у 2020 році упорядковано лише 0,2 тис. юридичних осіб (0,8 відс. загальної кількості юридичних осіб).

Висвітлення діяльності Фонду з управління державним майном є недостатнім. Інформація, відображена у Єдиному реєстрі об'єктів державної власності, що ведеться Фондом, протягом двох років не оновлювалась та застаріла; стан упорядкування юридичних осіб у 2020 році свідчить про недостатній рівень заходів, що здійснюються Фондом за цим напрямом.

6. АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ ПРО ОЦІНКУ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА ТА РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У Звіті Фонду (Розділ 5, стор. 83) зазначається, що протягом звітного періоду спеціалістами Фонду та його регіональних відділень прорецензовано та надано висновки стосовно 5962 звітів про оцінку державного майна, складеного суб'єктами оціночної діяльності. У 2019 році прорецензовано та надано висновки стосовно 6551 звіту про оцінку державного майна, складеного суб'єктами оціночної діяльності. Таким чином, загальна кількість звітів про оцінку майна, рецензування яких було проведено фахівцями органів приватизації у 2020 році, зменшилася на 9 відс. порівняно з 2019 роком.

За даними Звіту ФДМУ протягом 2020 року до Єдиної бази даних звітів внесено інформацію з 731177 звітів, з них перевірено нотаріусами 465137. За результатами рецензування звітів про оцінку майна 63 звіти повністю відповідають вимогам нормативно-правових актів (у 2019 – 71); 5335 звітів в цілому відповідають вимогам нормативно-правових актів (у 2019 – 6070); 416 звітів неповною мірою відповідають вимогам нормативно-правових актів (у 2019 – 268); 148 звітів не відповідають вимогам нормативно-правових актів (у 2019 – 142).

Зазначена інформація взагалі не розкриває виявлення випадків внесення оцінщиками до Єдиної бази даних неправдивих відомостей та наслідків від таких дій для оціночної діяльності та надходжень до бюджету.

У цьому розділі Звіту ФДМУ не міститься інформації із забезпечення повноважень Фонду щодо утворення та результатів роботи наглядової ради з питань оціночної діяльності, згідно з нормами Закону № 4107.

7. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕКОМЕНДАЦІЇ (ПРОПОЗИЦІЇ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АНАЛІЗУ

За результатами аналізу¹⁸ у 2020 році Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік Рахунковою палатою надано рекомендації Кабінетові Міністрів України (пункт 3 рішення

---

¹⁸ Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2019 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, затверджений рішенням Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1.

Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1 (далі – Рішення)) і Фонду державного майна України (пункт 4 Рішення).

Кабінетом Міністрів України доручено¹⁹ Фонду вжити заходів до усунення виявлених недоліків та про результати поінформувати Рахункову палату і Кабінет Міністрів України. Листом від 16.12.2020 № 10-18-25848 Фонд повідомив Рахунковій палаті, про розроблення комплексу заходів, затверджених наказом Фонду від 11.12.2020 № 1999 “Про затвердження Заходів Фонду щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту Фонду за 2019 рік” (далі – Заходи). Відповідно до наданої інформації, Фондом передбачено здійснити 5 Заходів, з яких один перебуває на постійному контролі, а щодо інших визначено термін їх виконання. Одним із заходів, затверджених Фондом (пункт 5 Заходів) з терміном виконання – 2021 рік, зазначено розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Закону № 4107 у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності.

У ході аналізу Звіту ФДМУ, Фонд, листами від 21.05.2021 № 802/05-1 “Про стан виконання вжитих заходів за результатами розгляду Звіту Рахункової палати про результати аналізу звіту Фонду за 2019 рік” та від 23.06.2021 № 10-18-14217 за результатами засідання Рахункової палати від 22.06.2021, надав інформацію про забезпечення лише часткового виконання затверджених Заходів.

Фактичний стан справ з виконання рекомендацій Рахункової палати, викладених у рішенні Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1 “Про розгляд Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету” наведено у додатку 2 до Звіту, згідно з яким загалом із 7 рекомендацій Рахункової палати 6 виконано частково і 1 не виконано.

Так, зміни до Закону України Про Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності не розроблено. Обґрунтованість щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників Фондом не забезпечено.

Наданих Рахунковою палатою Фонду рекомендацій щодо дотримання вимог Методичних рекомендацій № 1018 при складанні звітів на наступні роки Фондом не забезпечено повною мірою. Рекомендація Рахункової палати щодо дієвого контролю за щорічним досягненням запланованих показників надходжень від приватизації державного майна виконується частково. При цьому Фондом у серпні 2020 року видано наказ № 1301, пунктом 9 якого визначено, що наказ Фонду № 1018, яким затверджено вимогу щодо затвердження Звіту ФДМУ рішенням колегії Фонду, зокрема, Методичні рекомендації № 1018, втратив чинність.

Отже, відповідно до пункту 9 частини першої статті 7 Закону України “Про Рахункову палату” здійснено аналіз рекомендацій Рахункової палати за рішенням

---

¹⁹ Доручення від 13.10.2020 № 41714/1/1-20.

Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1, який показав, що Фонд не виконав рекомендації Рахункової палати повною мірою.

ВИСНОВКИ

1. Наданий Рахунковій палаті Звіт про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2020 році в цілому висвітлює виконання Фондом у 2020 році повноваження, визначені у Законі України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України” (далі – Закон № 4107). Звіт ФДМУ інформативний і містить частину показників, що висвітлюють результати діяльності Фонду.

Рахунковою Палатою здійснено порівняльний аналіз надходжень до державного бюджету від приватизації, оренди державного майна та дивідендів від суб’єктів господарювання, що належать до сфери управління Фонду, який показав, що у 2020 році зазначені надходження становлять 3,8 млрд гривень, це на 0,87 млрд грн (29,4 відс.) більше ніж у 2019 році (2,94 млрд грн) та на 0,45 млрд грн (13,3 відс.) більше ніж у 2018 році (3,36 млрд гривень).

Однак окремі показники фінансових результатів порівняно з минулими періодами зменшені. Показник фактичного виконання планового завдання поточного року оренди державного майна (4 100,0 млн грн) становить 1 300,862 млн грн (31,72 відсотка). Надходження від дивідендів та відрахування частини чистого прибутку акціонерних товариств, що перебувають в управлінні Фонду, до державного бюджету – 260,56 млн грн, що у 3,2 раза менше ніж у 2019 році (840,0 млн грн), та у 6,3 раза менше ніж у 2018 році (1 650,0 млн гривень).

У Вступі до Звіту ФДМУ “Стислий огляд результатів роботи Фонду у 2020 році та за всі роки діяльності” розкрито лише основні показники за 2020 р., при цьому відсутній порівняльний аналіз за попередні роки діяльності ФДМУ.

2. У Звіті ФДМУ не міститься інформації, яка б відображала результати діяльності Фонду в частині моніторингу виконання приватизаційних умов (зобов’язань) суб’єктами господарювання, що придбали об’єкти державної власності. У звіті ФДМУ не відображено зазначені у Звіті про виконання Державного бюджету України за 2020 рік (розділ I “Доходи”) доходи державного бюджету у розмірі 1,45 млн грн, отримані у 2020 році від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об’єкти, які підлягають приватизації (код бюджетної класифікації 33010300), контроль за справлянням яких, згідно із додатком 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 106 “Деякі питання ведення обліку податків, зборів, платежів та інших доходів бюджету”, покладено на Фонд.

3. Упродовж 2020 року план надходжень від приватизації державного майна перевиконано Фондом у 4,5 раза (перераховано 2 248,165 млн грн (449,63 відс.), що у 4 рази більше ніж у 2019 році (549,74 млн грн) та у 8,4 раза більше ніж у 2018 році (268,65 млн гривень). Зазначене відбулось, серед іншого, за умови зменшення Фонду (Законом України від 13.04.2020 № 553-IX “Про внесення змін до Закону України “Державний бюджет України на 2020 рік”) планового завдання

з нахождення коштів від приватизації у 24 рази (з 12 000 млн грн до 500 млн грн) та встановлення пунктом 46 Закону України від 30.03.2020 № 540-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)” мораторію на приватизацію об’єктів великої приватизації.

При цьому у 2020 році не внесено зміни до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 36-р “Про затвердження переліку об’єктів великої приватизації державної власності”, яким Фонду доручено продовжити приватизацію об’єктів державної власності, включених до переліку, рішення про приватизацію яких були прийняті у 2018 році. Відповідно до підпункту 10 статті 8 розділу XIII Прикінцеві та перехідні положення Закону № 540 Кабінету Міністрів України протягом одного тижня з дня набрання чинності цим Законом доручалося привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

4. Діяльність Фонду з відбору радників для надання послуг з приватизації та продажу пакетів акцій у 2020 році здійснювалась дуже повільно. Фондом проведено роботу щодо відбору лише радника з підготовки до приватизації та продажу лише одного об’єкта – АТ “Перший київський машинобудівний завод” і укладання з ним 06.10.2020 договору про надання послуг радника. Фондом розпочато роботу з відбору радників для надання послуг з приватизації та продажу пакетів акцій лише чотирьох об’єктів енергетичної галузі з 11 об’єктів. За рештою об’єктів, що планувалися до приватизації, відбір радників не відбувся. Зазначене не узгоджується з вимогами частини другої статті 19 Закону № 2269, згідно з якою підготовка до приватизації та продаж об’єктів великої приватизації здійснюються із залученням на конкурсних засадах радників у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, крім випадків, передбачених цим Законом. Згідно із пунктом 12 Порядку залучення радників у процесі приватизації об’єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 878, протягом десяти робочих днів з дати прийняття державним органом приватизації рішення про приватизацію об’єкта великої приватизації утворюється конкурсна комісія.

5. У 2020 році Фондом проводилася робота з продажу об’єктів малої приватизації. До Державного бюджету України надійшли кошти від продажу 451 об’єкта малої приватизації у сумі 2 248 164,99 тис. грн, що на 1 748 164,99 тис. грн, або в 4,5 раза, більше плану на рік. При цьому за продаж двох об’єктів малої приватизації ПрАТ „Готель “Дніпро” у сумі 1 111 111,2 тис. грн і акціонерного товариства „Київпассервіс” у сумі 230 898,0 тис. грн було отримано 59,7 відс. загальних надходжень. За іншими об’єктами продовжувалася практика виставлення на продаж малопривабливих об’єктів. Це спричинено продовженням практики виставлення на продаж малопривабливих об’єктів, зокрема, на переважну кількість об’єктів, включених до переліку об’єктів малої приватизації, відсутні правовстановлюючі документи

та об'єкти, які пропонуються до приватизації, перебувають у напівзруйнованому, розібраному стані.

6. План надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном (4 100,0 млн грн) не виконано на 2 799,14 млн грн (68,3 відс.), що спричинено низкою чинників. Протягом року Фондом забезпечено надходження коштів від оренди державного майна до Державного бюджету України у розмірі 1300,86 млн грн, що становить 31,7 відс. річного плану. Відповідно до пункту 8 Розділу „Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 03.10.2019 № 157-IX “Про оренду державного та комунального майна”, Кабінет Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання ним чинності (27.12.2019), тобто до 27.03.2020, мав забезпечити прийняття та приведення своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Норма цього Закону не виконана, зміни своєчасно не внесені до постанов Кабінету Міністрів України від 03.06.2020 № 483 „Деякі питання оренди державного та комунального майна” та від 12.08.2020 № 820 „Про Примірні договори оренди державного майна”.

Таким чином, несвоєчасність прийняття Кабінетом Міністрів України відповідних нормативно-правових актів призвела, зокрема, до неукладення нових договорів про передачу державного майна в оренду та, як наслідок, – до недонадходження коштів до державного бюджету.

Контроль за передачею державного майна в оренду Фондом здійснено неповною мірою. Заборгованість орендарів перед державним бюджетом становить 601 млн грн (без урахування даних щодо орендованого майна, яке розташоване на тимчасово окупованій території АР Крим), що на 358,1 млн грн (59,6 відс.) більше, ніж у 2019 році.

7. Діяльність Фонду з управління корпоративними правами держави відображена частково. Відсутня інформація про те, що із 41 працюючого господарського товариства фінансові плани лише 16 суб'єктів господарювання затвердили вчасно, 17 – із порушенням термінів (до кінця 2019 року), 8 – не подавали фінансові плани; 9 – затверджено у 2020 році, коли вже розпочався фінансовий рік. Робота Фонду у 2020 році, пов'язана з переведенням іменних цінних паперів деяких акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведенням їх діяльності у відповідність із Законом України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства”, не проводилась та не відображена. Станом на 01.01.2021 бездокументарну форму акцій мають 112 товариств (із 398), з них у 62 держава має контрольний пакет акцій. Порівняно з 2020 роком кількість акціонерних товариств, що мають бездокументарну форму акцій, не змінилась.

8. Звіт ФДМУ не містить інформації про виконання Фондом повноважень щодо утворення та результатів роботи наглядової ради з питань оціночної діяльності, згідно з нормами Закону України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України”. Інформація, наведена у Звіті ФДМУ, взагалі не розкриває по суті виявлені випадки внесення оцінниками до Єдиної бази даних

неправдивих відомостей та наслідки від таких дій для оціночної діяльності та надходжень до бюджету.

9. Аналіз рекомендацій Рахункової палати за рішенням Рахункової палати від 08.09.2020 № 24-1 засвідчив, що Фондом не забезпечено виконання рекомендацій Рахункової палати. Із наданих 7 рекомендацій частково виконано 6, 1 – не виконано.

10. Аналізом окремих розділів Звіту встановлено невідповідність наведених даних у Звіті ФДМУ щодо надходжень до Державного бюджету коштів від приватизації та оренди державного майна даним, зазначеним у Річному звіті про виконання Державного бюджету України за 2020 рік, розміщеному на сайті Державної казначейської служби України, Про різницю в обсягах надходжень у Звіті ФДМУ не зазначено, пояснень не наведено.

Показник доходів, отриманих до державного бюджету від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, які підлягають приватизації і контроль за справами яких покладено на Фонд, у Звіті ФДМУ взагалі не відображено.

Окремі розділи Звіту ФДМУ зокрема, у сферах приватизації, оренди державного майна, управління корпоративними правами держави та об'єктами державної власності також не відображають проблемні питання діяльності Фонду та шляхи їх вирішення для збільшення обсягів надходжень до Державного бюджету України.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, поінформувати Верховну Раду України.

2. Звіт Рахункової палати про результати аналізу щорічного звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, і рішення Рахункової палати надіслати Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку і Комітетові Верховної Ради України з питань фінансів, податкової і митної політики та рекомендувати розглянути на засіданні.

3. Відомості про результати аналізу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

- розглянути на засіданні Кабінету Міністрів України, за участю представників Рахункової палати, Звіт про результати аналізу щорічного звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету;

- доручити Фонду державного майна України забезпечити обґрунтоване планування надходжень від приватизації та оренди державного майна на наступні бюджетні періоди.

4. Рішення та Звіт про результати аналізу звіту Фонду державного майна України за 2020 рік у частині, що впливає на виконання державного бюджету, та

рішення Рахункової палати надіслати Фонду державного майна України і рекомендувати:

- розробити протягом одного місяця план заходів із усунення недоліків і поінформувати Рахункову палату;
- вжити заходів щодо відображення у Звіті Фонду державного майна України достовірної та повної інформації про результати діяльності;
- забезпечити відображення у Звіті Фонду державного майна України при його складанні у наступних роках фінансових показників в однакових одиницях грошового виміру;
- при підготовці наступних звітів доповнити відповідний розділ інформацією про результати роботи наглядових рад з питань оціночної діяльності та результатів моніторингу виконання приватизаційних умов (зобов'язань) покупцями об'єктів державного майна;
- забезпечити контроль за повнотою надходжень до Державного бюджету України від орендної плати орендарями та проведенням інвентаризації договорів оренди державного майна;
- забезпечити повне виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами попереднього аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна за 2019 рік;
- вжити заходів щодо переведення іменних цінних паперів акціонерних товариств у бездокументарну форму та приведення їх діяльності у відповідність із вимогами законодавства;
- вжити заходів щодо оновлення інформації, відображеної у Єдиному реєстрі об'єктів державної власності.

Член Рахункової палати

І. М. Іванова

Інформація про надходження до загального фонду Державного бюджету України у 2020 році, за даними Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” і Звіту про виконання Державного бюджету України за січень - грудень 2020 року, що пов’язані з основною діяльністю Фонду державного майна України

тис. грн				
Код бюджетної класифікації	Найменування згідно з бюджетною класифікацією	План, затверджений Верховною Радою України на звітний рік, з урахуванням змін	Фактично*, спрямовано до ДБУ у 2020 році	Відс. виконання
Розділ I "Доходи"				
22080000	<i>Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном</i>	4 100 000,00	1 300 867,22	31,72
22080100	Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом	-	342 600,40	-
22080200	Надходження від орендної плати за користування майном бюджетних установ	-	189 259,84	-
22080300	Надходження від орендної плати за користування іншим державним майном	-	769 001,48	-
22080500	Надходження платежів за надані орендареві грошові кошти та цінні папери на умовах кредиту	-	5,50	-
33010000	<i>Кошти від продажу землі</i>	3 772,3	38 434,44	918,86
33010100	Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них, що перебувають у державній власності, на яких розташовані об'єкти, які підлягають приватизації	-	1 448,650	-
Розділ IV "Фінансування"				
Підрозділ IV.2 "Фінансування за класифікацією фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання" розділу IV "Фінансування"				
500000	<i>Надходження від приватизації державного майна</i>	500 000,00	2 248 177,77	449,63
501000	Надходження від приватизації державного майна та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації та кредитування підприємств	500 000,00	500 000,00	100
505000	Понадпланові надходження від приватизації державного майна з урахуванням можливого заміщення інших джерел фінансування державного бюджету	-	1 748 177,77	-

* За даними Звіту про виконання Державного бюджету України за січень - грудень 2020 року

Інформація про стан виконання Фондом державного майна України рекомендацій Рахункової палати за результатами аналізу Звіту про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році

№ з/п	Рекомендації Рахункової палати	Виконання
1.	Забезпечити обґрунтованість щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників.	Не виконано. Фондом не забезпечено обґрунтованості щорічного планування показників надходжень від приватизації державного майна та виконання запланованих показників. Так, плановий показник знаходження коштів від приватизації державного майна на 2020 рік зменшено до 500,0 млн грн, або у 24 рази. При цьому державним бюджетом від приватизації державного майна у 2020 році отримано 2 248,165 млн грн (449,63 відс.) планового показника. Інформацію щодо планування показників надходжень від приватизації державного майна на 2020 рік не надано. Однак надано копії листів щодо подання Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України прогнозних показників знаходження коштів від приватизації державного майна на 2021 – 2024 роки.
2.	Забезпечити детальний аналіз нормативно-правових актів у сфері приватизації державного і комунального майна, управління об'єктами державної власності, формування та ведення Реєстру корпоративних прав держави з метою оновлення з урахуванням сучасних економічних умов та розглянути питання про внесення відповідних змін до цих актів.	Виконано частково. Фондом у 2020 році розроблено 1574 організаційно – розпорядчі та нормативно-правові акти, з яких 13 подано на державну реєстрацію (пройшли державну реєстрацію 11 актів), 23 проекти актів Кабінету Міністрів України, 13 з яких на кінець року були прийняті Урядом. Фондом переглянуто Форми плану розміщення акцій акціонерного товариства, затверджені наказом Фонду від 22.05.2018 № 680 «Про затвердження форми плану розміщення акцій акціонерного товариства», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.06.2018 за № 703/32155. Надано пропозиції Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України щодо внесення змін до Порядку визначення суб'єкта управління та підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку списання об'єктів державної власності». Фондом у 2020 році підготовлено доопрацьовану редакцію проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об'єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України». Разом з тим підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають у податковій заставі, через процедури приватизації)», але Кабінетом Міністрів України ці законопроекти не розглянуто. Водночас у 2020 році Фондом так і не узгоджено проблемні питання, пов'язані з переведенням іменних цінних паперів деяких акціонерних товариств у бездокументарну форму та

		приведення їх діяльності у відповідність із Законом України від 17.09.2008 № 514 “Про акціонерні товариства”.
3.	Розробити і подати Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності.	Виконано частково. Фондом подано на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України стосовно удосконалення державної політики управління та приватизації об’єктів державної і комунальної власності, а також інституційних засад діяльності Фонду державного майна України”, складовою частиною якого є нова редакція Закону України “Про Фонд державного майна України”. У законопроекті “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна” (реєстр. № 4572 від 04.01.2021) (далі – Законопроект) системно вирішено питання взаємодії Фонду з іншими органами державної влади в процесі приватизації. Цей законопроект перебуває на розгляді в Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку. Окремо зміни до Закону України від 09.12.2011 № 4107 “Про Фонд державного майна України” у частині вдосконалення взаємодії з іншими органами влади та положень про наглядову раду з питань оціночної діяльності Фондом не розроблено. Фондом повідомлено, що нова редакція Закону України «Про Фонд державного майна України» (стаття 5, частина перша, пункт 5) не містить норму щодо повноважень Фонду у сфері оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в частині утворення відповідно до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» наглядової ради з питань оціночної діяльності.
4.	Забезпечити при складанні звітів на наступні роки повноту і достовірність інформації та даних, окреслення проблемних питань у сферах, віднесених до повноважень Фонду, чітке дотримання структури звіту, визначеної Методичними рекомендаціями щодо складання річного звіту та квартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затвердженими наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018.	Виконано частково. Аналізом окремих розділів Звіту Фонду встановлено невідповідність наведених даних у Звіті ФДМУ щодо надходжень до Державного бюджету коштів від приватизації та оренди державного майна даним, зазначеним у Річному звіті про виконання Державного бюджету України за 2020 рік, розміщеному на сайті Державної казначейської служби України. Наказом Фонду від 31.12.2020 № 2105 у новій редакції викладено структуру Звіту, щоквартальні аналітичні довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна та затверджено Методичні рекомендації щодо складання звітів та аналітичних довідок про роботу Фонду.
5.	Забезпечити дієвий контроль за щорічним досягненням	Виконано частково. Фондом повідомлено щодо систематичного звітування

	запланованих показників надходжень від приватизації державного майна.	Кабінетові Міністрів України про результати моніторингу торгів з продажу об'єктів малої приватизації на електронних аукціонах, а також Комітетові Верховної Ради України з питань економічного розвитку та Комітетові Верховної Ради України з питань бюджету про стан виконання бюджетних завдань. Водночас у 2020 році від приватизації державного майна перераховано до державного бюджету 449,63 відс. планового показника. Однак інформація щодо надання Фондом пропозицій Міністерству фінансів України про збільшення планового показника знаходження коштів від приватизації державного майна у зв'язку із його перевиконанням відсутня.
6.	Детальний аналіз Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затверджених наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018 та, за необхідності, внесення змін.	Виконано частково. Детальний аналіз Методичних рекомендацій щодо складання річного звіту та щоквартальної аналітичної довідки про роботу Фонду та хід приватизації державного майна, затверджених наказом Фонду від 31.07.2018 № 1018 з урахуванням рекомендацій Рахункової палати, не проведено. Натомість, наказом Фонду від 31.12.2020 № 2105 затверджено у новій редакції структуру Звіту, щоквартальні аналітичні довідки про роботу Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна та Методичні рекомендації щодо складання звітів та аналітичних довідок про роботу Фонду, що були затверджені наказом Фонду від 04.08.2020 № 1301.
7.	Усунення виявлених Рахунковою палатою недоліків.	Виконано частково. Фондом затверджено наказ від 12.12.2020 № 1999 “Про виконання Заходів Фонду державного майна України щодо врахування пропозицій та рекомендацій Рахункової палати за результатами Звіту Фонду державного майна України та хід приватизації державного майна у 2019 році”, проте Заходи, передбачені зазначеним наказом, залишилися невиконаними або виконані лише частково.